

(nukelta i psl. 4.)

K. BARĖNAS

LIETUVIŲ SPAUDOS PUSLAPIUOSE

PALIKOM TAIP, BET RASIM KITAIP

Mes dar vis tebelaukiame grįžimo dienos, tikėdami kiekvienas surasti viską, ką palikome, net ir savo namus, vis tebelaukiančius mūsų, savo ūkius. Rodos, sugrįš, pūtelėsi dulkės nuo paliktų daiktų, atsirakins užrūdijusią durų spyną, pravėdins pelėsius, atidars langus, ir eis į tą pačią darbovietę, kur ėjai dešimties metų, arba kinkys plūgan truputį tvare nusistovėjusius arklius...

Taip, aišku, nebus, nors ir kažin kaip mes sau įsivaizduojame, kad tas praėjusių metų buvo nepaprastai mielas ir šiltas, nepajėgias persiskirti su mumis.

Kaip iš tiesų gali būti, kaip iš tiesų gali tekti tvarkyti reikalus namie, kartas nuo karto bando pajudinti mūsų spauda, aišku, nepretenduodama į visišką tikrumą ir tikslumą. Prieš kurį laiką turinių santykių klausimu „Lietuvos“ žurnale buvo parašęs V. Rastenis. Į jo iškeltąsias mintis labai gyvai atsiliepė daugelis laisvojo pasaulio lietuvių spaudos. Tai tik, žinoma, rodo, koks tas reikalas jautrus ir opus. Bet jis nėra labai šviesus, nes toks ir negali būti. Okupacija viską apvertė aukštyn kojomis, sumaišė, sunaikino, išdraskė. Reikia žinoti, kad grįžęs ūkininkas neberas savo žemės ežį! Todėl ir toliau vis ten tebelaukiame šis būsimųjų rūpesčių klausimas.

Štai straipsnyje „Kraštas ir užsienis“ Algis Skaidra „Santarvės“ žurnalo š. m. Nr. 1 šitaip rašo dėl būsimųjų turinių santykių:

„Iš matomos gyvenimo praktikos visiems aišku, kad grįžimas prie normalių turinių santykių, nepriklausomybė atgavus, sudarys sunkią ir labai didelę painiavą. Pavyzdžiui, vien žemės ūkio sukollektivizavimas įneš į šį klausimą tiek painiavos, kad jos nebus įmanoma pašalinti taikant vien teisinio ir ekonominio tikslingumo požūrius, arba kokiais popieriniais būsimosios vyriausybės potvarkiais. Į šias socialines ir drauge su tuo politines vaiduas painiavas teks jautriai ir labai išmintingai atsižvelgti. Priešingu atveju tai galės sukelti didžiulią chaosą ir visų karą prieš visus“.

„Darbo“ žurnale (Nr. 3 (18), 1953 m.) V. Kimantas straipsnyje „Kas bus daryti“? labai plačiai apžvelgia būsimąją žemės ūkio tvarkymą. Prileidamas, kad Lietuvoje dabar yra tiek gyvojo inventorius (galvijų, avių, arklių, kiaulių), kiek jo nurodo „Lietuvai“ visada išpūsti sovietiniai duomenys, V. Kimantas šitaip rašo dėl kolchozų likvidavimo:

„...ir būdami optimistai, galime prileisti, kad vidutinis ūkininkas, išeidamas iš kolchozo, gaus: nepilną arklį, vieną melžiamą karvę, dvi kiaules ir vieną avį. Jei Lietuva bus išlaisvinta karo pasėkoj, reikia laukti, kad gyvybės žemės ūkio inventorius, sukoncentruotas 2673 kolchozuose ir 262 sovchozuose, bus gerokai apnaikintas. Būkime pakankamai optimistiški, prileidami, kad iš likviduojamo kolchozo vidutinis ūkininkas gaus kiek mažiau, kaip trečdali jam reikalingo gyvojo inventorius. Nedaug ko gali ūkininkas laukti ir iš negyvojo inventorius, kuris kolchoziniuose ūkiuose visą laiką buvo stengiamasi pakeisti mechanizuotomis žemės dirbti priemonėmis ir kurias dalinti netektų. Bus neįtikėtina paskaičiuota, jei iš kolchozo gautąją ūkininko dalį įvertinsime 1.500 litų. Iš kur ūkininkas gaus kam trūkstamus 13.000 litų? (autorius čia turi galvoje, kad sukolchozintam ūkininkui teks savo žemėje statyti trobas,

pirtis gyvulius ir įrankius žemei dirbti. K. B.). Jei ūkininkams reikalingus kurtis kreditus turėtų parūpinti valstybė — ir visu krašto plotu (4.686.160 hektarų žemės ūkiuose) — ji turėtų vien žemės ūkio reikalams išskolinti apie tris milijonus litų. Tas sudarytų kiek mažiau, kaip devynerių metų mūsų valstybinį biudžetą, imant paskutiniųjų metų vidurkį. Iš kur?“

Apžvelgęs dar būsimąją statybą, autorius darosi šitokias išvadas dėl mūsų žemės ūkio ateities:

„Ir nuniokotoji Lietuva gali tikėtis iš laisvojo pasaulio paramos, bent paskolos. Bet parama ir paskola tiems teudodama, kas moka dirbti ir gerai tvarkytis, kas paskolas grąžina su procentais. To bus ir iš mūsų pareikalauta. Turėsime dirbti iš pirmos dienos ir galimai našiau dirbti. Iš karto atsikurti individualiniuose ūkiuose vistiek nebus galima. Reikės metų, kad pasiruostume racionaliam, ūkiškai pajėgiam atsikurti. Niekiant jokių abejonių, kad ateities žemės ūkis Lietuvoje bazuosis privačia ūkininko jo dirbamos žemės nuosavybe, rastų išlaisvintoj Lietuvoj kolchozų greitas išskirstymas individualiais ūkais reikėtų labai minką pirmaisiais metais žemės išnaudojimą, naujakurių skurdą, valstybės skurdą ir praleistą nepasikartojančią galimybę iš pat pradžių atsikurti kaip reikiant. Kiek bebūtų lietuviui ūkininkui neįprastas kolchozinis ūkininkavimo būdas, rasti kolchozai bus vienintelis ūkinis išeitis — taškas, duodas galimybės nepertraukti žemės ūkio gamybos ir, vis gerinant, paruošti sąlygas racionaliam atsikurti. Pereinamojo pasiruošimo periodo mes vis tiek neišvengsime. Kai okupantas bus išvytas, į atgautas laisvas oru prapūstą kolchozų turėtume pažiūrėti ne kaip į baudžiamos įrankį, bet kaip į likimo mums teikiamą ir jau savą priemonę greičiau gėlbėti iš vargo. Laikina priemonė. Kaip ji turėtų būti panaudota išlaisvintos Lietuvos sąlygose, apie tai reikia kalbėti atskirai“.

NIEKAD NEBUS GANA

Dabar mūsų pačių reikalais, kol grįšime namo. J. Bačiūnas „Dirvoje“ (1954. I. 7 d., Nr. 1) straipsnyje „Kada gana yra gana?“ tvirtina, kad jis džiaugiasi, matydamas, kaip turtėja lietuviai ateiviai Amerikoje.

„Vienas kitas jau įsitaiss biznio įmonė“ rašo jis. „Kiti namus, automobilius, televizijas, leidžia vaikus į aukštuosius mokslus, kiti leidžia naujus laikraščius. Kai išmoka vienus namus, perka antrus, trečius ir t. t.“

„Tokių pastangų nesmerkiu, jiems pritariu ir džiaugiuosi. Netikiu, kad daug gero būtų galima atsiekti ir kad iš to Lietuvai būtų nauda, jei mes visi lietuviai būtume ir liktume neturtingi, nemokyti ir neambi- cingi“.

„Praturtėjimas, mano supratimu, yra tvarkoj“.

„Tik iš to nedarytina išvada: turtėjimas tik sau“.

Tik Bačiūnas ne vien pasidžiaugti norėjo tuo turtėjimu. Toliau jis štai kaip rašo: „Per visą savo gyvenimą buvau nusistatęs ant lietuviško aukuro dėti po 5 nuosimčius savo visų pajamų ir uždarbių (ne nuo gryno pelno, bet nuo bendrų pajamų). Daugiau ar mažiau uždirbdavau, visvien 5 nuosimčiai turėjo tam tikslui eiti.“

„Kiekvienas iš mūsų turėtų sudaryti metinį biudžetą ir paskirstyti savo išlaidas: tiek pragyvenimui, tiek pagerinimui savo būvio, tiek pagerinimams bižnia, tiek kul-

zvalgyte žvalgiausi po emigracinę lietuvių spaudą, bet, deja, niekur ir niekad dar neteko aptikti minint LAK (Lietuvos Aero Klubą), jo veiklos ir nuopelnų Lietuvos kultūrai ir karybai. Spaudoje buvo minima visuotinės aviacijos 50 metų sukaktis, buvo rašoma apie paskutinį aviacijos šventę jau okupantų apsestoje Lietuvoje, net buvo kliudyta A. Liorentaitė, mūsų pirmoji parašutinkė, bet apie LAK — nei žodžio.

Nebūdamas aviacijos specialistas, tedirbęs kurį laiką LAK atsitiktiniu bendradarbiu, nesirytų plačiau ir iš pagrindų liesti jo veiklą. Tikiuosi, tai padarys kitas, toje srityje daugiau už mane nusimaną. Tačiau negaliu stygoti ir nepabrėžti, kad LAK atlikti darbai irėžė giloką vagą Lietuvos dirvonuose.

Teprisiiminkime „Lietuvos Sparnų“ žurnalą, per eilę metų gildensį teorinius aviacijos klausimus; Nidos sklandymo mokyklą, mankštinius mūsų jaunimą, mokiųsią ji bemotorinės skraidybos ir tuo būdu ruošusią rimtą prieauglį mūsų Karo aviacijai; visą eilę Kaune ir provincijoje įvykdytų aviacijos švenčių, kur žiūrovai ne tik gerėjosi mūsų jaunimo drąsa ir vikrumu, bet ir savinasi aviacijos mintį, reikšmę ir pažangą. Pagaliau jau ne kas kitas, o LAK ėmėsi nuostolingą, bet didžiai reikšmingą darbo, išleisdamas dim. plk. karo lakūno A. Mačiukos „Oreivybę“ (aviacijos istori-

tūrinams reikalams, tiek pramogoms ir t. t., na, ir 5 nuosimčiai lietuviųbės reikalams. Normaliame gyvenime ir normaliais laikais nėra sunku tai įvykdyti.

„Bet jei mes lauksime laiko, kada jausmės jau „pilnai apsirūpinę“ visus savo asmeniškus reikalus, o tik po to žadėsime pradėti rūpintis ir lietuviškais visuomeniškais reikalais, — tai toks laikas, mielos sesės ir broliai, niekad neateis. Niekad nebus gana.“

„Todėl vieną kartą ir greitai reikėtų pasakyti — gana. Gana žiūrėti vien savo reikalų. Pačiam turtėjant, metas drauge žiūrėti ir lietuviškų reikalų, kurių mums kitas nepadės rūpinti, o tik mes patys“.

* * * * *

„Naujienos“ šiemet mini 40 metų sukaktį. Sukaktuvinis numeris išleidžiamas š. m. vasario 19 d. „Naujienas“ redaguoja Dr. P. Grigaitis, senosios kartos veikėjas, vienas iš svarbiausių lietuvių socialistų vadų.

A. Mikulskis su Čiurlionio ansambliu ir Clevelando simfoniniu orkestru, vienu iš pačių geriausių Amerikoje, repetuoja St. Šimkaus kantatą „Atsisveikinimas su tėvyne“. Dalyvauja J. Kristolaitė ir Metropolitano operos solistas A. Brazis. Kantata bus pastatyta kovo mėn. vienoje iš geriausių Clevelando koncertinių salių. Čiurlionio ansamblis taip pat pasirodys amerikiečių televizijoje su soliste J. Kristolaityte, Clevelando simfoniniu orkestru ir Amerikos lietuvių solistu Vyt. Kušleika.

H. Kačinskas numato Clevelande įkalbėti į magnetofono juosteles iš mūsų rašytojų kūrybos, būtent: Donelaičio, Baranasko, Vaižganto, Mazalaitės ir kt. rašytojų.

New Yorke Lynn Cottler galerijoje 11 dailininkų parodoje buvo išstatyti ir 4 N. Jasiukynaitės paveiksai, o dail. A. Vitkaus kaitės — Merker paveikslas „Maskarado demonas“ buvo išstatytas National Academy surengtoje parodoje.

Lietuvaitė Rūta Kilmonytė iš Los Angeles pasirašė sutartį su garsiaja filmų bendrove M-G-M dirbti kaip aktorė jos gaminiuose filmose.

ją). Tuo tarpu ne visos kultūringos tautos gali pasigirti turinčios savo kalba aviacijos istoriją.

Kaip tik apie šį pastarąjį LAK atliktą darbą ir noriu keliais atsiminimų brūkšneliais pasidalyti su tais, kurie šį straipsnį skaitys ir juo susidoms.

* * * * *

Nepalankiai aplinkyboms susidėjus, buvau priverstas palikti tarnybą SHELL bendrovėje (The Shell Company of Lithuania Ltd. Kaunas) ir virsti LAK laisvai samdomu „Lietuvos sparnų“ redaktoriumi. Mat, buvau veikiamas urbi et orbi skelbiamų šūkių: „Lietuva lietuviams“, „Savi pas savuosius“, verslininkų sąjūdžio ir todėl ryžausi ir aš SHELL bendrovę sulietuvinti. Juk tai įmonė Lietuvoje rijo milijonus, o pati buvo tikras žydų skruzdėlynas ir dargi ne vietini, bet iš kitur atsibaciusių. Lietuvis daugiausia ten galėjo būti šoferis, kiemsargis ar šlavėjas. Deja, tai mano „akcija“ nuėjo niekais ne dėl to, kad ji būtų buvusi blogai sugalvota ar vykdoma, bet dėl kai kurių augštų mūsų valdžios pareigūnų per didelio „gardaus valgio šaukšto“ pomėgio.

Zodžiu, netekęs SHELL bendrovėje tikros sinekūros ir atsargos kpt. A. Plaušiniui — Plaušiniui pasitraukus iš „Lietuvos sparnų“ redaktoriaus pareigų, atsidiūriau jo kėdėje.

Kartą LAK generalinis sekretorius maj. J. Pyragius kviečia mane prie stalo, kur paprastai, LAK pirmininkui prof. Z. Zemaitiui nesant, jis sėdėdavo ir sako:

— Tai matai, Andriau, čia yra toks nedidelis darbelis: Reikėtų, štai, šito rankraščio kalbą ištaisyti, apdoroti.

Tai ir buvo pulk. A. Mačiukos „Oreivybė“.

Pavartęs rankraštį, keletą vietų atidžiai perskaitęs, sakau Pyragiui:

— Gerai, sutinku, bet prašau man skirti pagalbą aviacijos specialistą, nes bijau, kad, taisydamas kalbą, iš sudėtingos konstrukcijos lėktuvo nepadirbdinčiau lėkio.

— Na, dėl to nesijaudink, — sako Pyragius, — aš pats tau padėsiu.

Susitarėme. Po poros dienų, jau prieblandoje, įsmukau į vieną kiemą „Vytauto prospektą, prieš autobusų stotį, kur anuomet mediniame nedideliame namelyje gyveno maj. Pyragius.

Susėdę pradėjome skaityti rankraštį. Ar dėl autoriaus napaiderimo, ar dėl mašininkės, perrašiusios veikalą mašinėlė, svajinigo būdo, bet po kelių kartų kiekviename puslapyje vietoje „vandenilio“ išspausdinta vis „vandenėlis“. Pataisome kartą, kitą, trečią... dešimtą, bet matau, kad Pyragius rausta, širsta. Pagaliau, čiupęs raudoną rašalą, per visą rankraščio puslapį rašo: visas rankraštis pilnas vandenilio!

Taip ir baigėsi mudviejų oreivybinių bendradarbiavimas. Maj. J. Pyragius daugiau su manim drauge rankraščio netaisė.

Šį vaizdelį sąmoningai plačiau miniu dėl to, kad jis labai būdingas Pyragiui, kuris buvo didelių užsimojimų, drąsus, sumanus, ryžtingas vyras ir nuosirdžiai mylėjo savo tėvynę. Jei kieno manymu Pyragius ir prailenkęs su tikrais tautos troškimais, tai tik jau ne savo laisva valia. Daugiausia jam būtų galima prikišti nepatvarumus. Sumanys kurį tikrai gerą ir svarbų darbą, karštai gindamas jį ipirš, na, o jau praktiškai jis atlikti, be abejo teks kitiems. Juk maj. Pyragius, kaip žinoma, buvo geriausias mūsų sklandytojas, D pilotas, žinomas ne tik Lietuvoje, bet ir užsienioje. Drįstu manyti, kad ir čia jis pasiekė garso tik todėl, jog sklandė termikais, nereikėjo tupėti vienoje vietoje ir atkakliai grasus darbas dirbti.

MADONOS ŽODŽIAI

Apsireiškusioji dar kartą paragino kasdien kalbėti rožančių Rožančius Karalienės garbei, nes Ji galinti sutrumpinti karo baisumus. Kartu Ji pakartojo savo pažadą spalio 13 d. padaryti didelį stebuklą, kad visi patikėtų apsiereikšimams, ir prašė vaikus būtinai tą dieną atvykti į Cova da Iria. Taipgi pakartojo, kad tą dieną pasirodysias Šv. Juozapas su Kūdikiu Jėzumi ir kad Viešpats palaiminsias žmones.

Kai kurie žmonės prašė, kad Liucija paklaustų Madoną, ar Ji sutiktų, jei aukų dalis būtų panaudota kopyčiai, kurią pastatytų apsiereikšimų vietoje. Madona patenkino žmonių prašymą ir pasakė, kad pusę aukų būtų sunaudota neštuvams, o antra pusė — kopyčiai.

Liucija paprašė, kad Madona pagydytų kai kuriuos ligonius, kurių artimieji to prašė.

— Kai kuriuos jų pagydysiu, — atsakė, — bet ne visus, nes Viešpats jais nepasitiki.

Aiškinama, kad tas nepasitikėjimas reiškia už ligonų nepakankamą tikėjimą, gailėjimą ir nusiteikimą, kurie reikalingi antgamtiniam pagydimui. Taipgi spėjama, kad kai kurių sielų išganymui ligos krūvis galėtų būti naudingesnis nei pagailimas.

Pavartas vaikuteis prašė, kad Liucija paaukotų Madoną mažuose bonkele odelon. Kai ji tai padarė, Madona pasakė atsimintinus ir permastytinus žodžius:

— Danguje to nereikia.

Pasakius tuos žodžius, Madona išnyko.

Liucija pasakė žmonėms:

— Jei norite Ją matyti, žiūrėkite šia kryptimi.

Leiria Generalinis Vikaras baigia šiais žodžiais:

„Netoli mūsų ta pati mergaitė džiaugsmingai šaukė: „Jau Ji tolimai! Jau Ji kylo augščiau! Mergaitė ir toliau rodė šviesos rutulį, kol jis išnyko saulės šviesos kryptimi. Mes iš tikrųjų pasijutome laimingi. Mano draugas, pagautas entuziazmo, ėjo nuo vieno žmonių būrio prie kito — klausdamas žmones, ką jie buvo matę. Apklausiems žmonėms buvo įvairių socialinių klasių ir visi vienbalsiai patvirtino mūsų pačių pastebėtą fenomeno tikrumą.“

MUSU MIRUSIEJI

Šiu metų sausio 27 d. mirė Hamburgo Apylinkės lietuvių bendruomenės ir seno Apylinkės Valdybos nario, p. E. Čerkiaus, žmona Ane Čerkienė, palaidota Olsdorfo kapinėse Hamburge.

Lietuvių koloniją Wehne neteko dviejų savo narių, mirus Leonardui Dreserui ir tragiškai žuvus Kleinačiui dukrelei Birutei.

Automobilis iš Lietuvos žiniomis, ten 1953 m. gruodžio 30 d. mirė kun. V. Šarkos motina Julija Šarkienė.

Taigi, „Oreivybės“ rankraščio kalbą teko man vienam taisyti, pasitelkiant svarbesniais, kebleniais atvejais kurį lakūną. O rankraščio kalbą tikrai šlubavo. Tai nėra joks priekaištas a. a. pulk. A. Mačiukai. Jis nebuvo koks kalbininkas, bet geras karys, tauris ir darbštus lietuvis. Betgi ir jam nepasisekė išvengti dėsnelio, deja, buvusio mūsų karių šeimoje. Jei leitenantas, tai kalbos požūrius beveik skardžius, kapitonas — šiaip sau, pulkininkas — kažin, ar dvejuotok beveritas, na, o jau generolas — apsaugok mus, Viešpatie! Žinoma, ir šioje taisyklėje, kaip paprastai, būta išimčių.

Leidžiamos knygos kalbą rado gerą ir LAK pirm. prof. Z. Zemaitis. Bet, kai aš ką — ne — ką pakeičiau kalbinio požūrių ir jo „Pratarėje“, ėjusioje įvedamuoju žodžių „Oreivybė“, tai čia mudu ir „susikirtome“. Prof. Zemaitis gimtąja kalba labai rūpinosi, ją gerai mokėjo ir turi daug (nukelta į psl. 4.)

K. BARĖNAS

(Tęsinys.)

PUSBERNIS IR PUSMERGE

Ji grįžta klėtin ir atspėja Verutei algą. Verutė su paskubom suglobtu ryšulėliu nuėina pas Aukštikalnį: ji ten eina kiekvieną kartą, kai šeimnininkė išvaro; išeina, o rytą sugrįžta. Šeimnininkė ankstų ankščiausiai išlepsi Aukštikalnio kiemą ir prisikelia ja.

— Kelkis, eik jau namo, — būdavo, sako ji. — Užmiršk. Kas buvo — buvo, bet užmiršk.

Verutė jau treči metai visada taip grįžta ir užmiršta: Kai šeimnininkė pikta... tai ji šlaikuota merga, o kai atsilieidžia — tada ji Verutėlė ir Verusėlė, o alga jai visad didesnė, negu betkur kitur, ir ji didžiūojasi tuo. Didžiūojasi jau treči metai, o dabar išeina nuleidusi galvą.

Užmatė namų pragarą, kuklesnį svečiai pastoviniudami eina į klauoną prie arklių. Vietiniai jau kiti atsisveikino, o jauni mas dainuoja, ir seklyčioj dar geria ir kleiga.

— Nukinkyk, — atskubėjęs Aukštikalnis prašo Vienkartį. — Aš tau sakau, kad tu nukinkyk ir eik į seklyčią. Nevažiokit niekas, — laiko jis kitus. — Niekai. Eikit vidun.

Beveik visi paklauso, tik ne Vienkartis. To arklys jau pakinkytas.

— Sakai gi, kad tėvas atvažiuos rytoj, — neduoda ramybės Aukštikalnis.

— Sakė, kad atvažiuos, — sako, — tai eikim.

Paima Vienkartį už rankos ir tempia.

— Kaip gi išvažiuos, jei tėvas atvažiuos? — Negaliu, išvaro.

— Aleksiuk, Aleksai, — šaukia į tvartų pusę. — Nukinkyk šeimnininko arkli.

Taip už rankos į klėtį, kur kniupsio Emilė.

— Kelk, vaikeli, kelk, apsiprausk, — prakalba senis, ranka tebelaukdamas Vienkartį. — Še, atvedžiau vyrą.

Ji pasikelia ir vėl klasteli.

— Nenoriu, nenoriu, nenoriu, — rankom ginas, lyg šlykštynės.

— Jis su Verute...

— Ka čia kledi! Kelk! Sakau, kelk, — suima senis ją. — Kelk, nedaryk sau ir man gėdos.

Aukštikalnis balsas kietas, kaip pepinai obuoliai vasarą — kieti ir rūgštūs, ir ji keliai, labai ne norom keliai. O vikriai apsisukęs Vienkartis stato pilną dubenį šalto vandens. Klėtyje tylu, tarytum reikia ištraukti burtus, kuriam pirmam prasižioti.

Seklyčios duris atidaro Aukštikalnis — šviesu, linksma, o šypsena — tartum visas pilnatis mėnulis būtų užkliuvęs už jo žilo ūso.

— Suradau jaunavedžius besibučiuojant. Stikluokus, susimildami, jiems, — sodidamas ragina. — Gerkit, gerkit. Visi už jaunosius! Išgerėt? O, pusės nestatykit, pusę laimės teturėsi; visą išgerk, visą, — ragina

jaunąją prisipiręs. — Va, taip, taip. O dabar pasibučiuokit prie mūsų.

Jaunieji pasibučiuoja, ir svečiai atgyja, tartum užmiršę, ką matė ir girdėjo.

Kai rytojaus rytą, prieš vidudienį, senis Vienkartis su jaunesniu sūnum atsisėda prie vaišių stalo, Emilė apsupa jį tokiu rūpesčiu ir globa, kad senis tik kartoja ir kartoja: — Tai moteriškė... Tai sūnui laimė... Ak, tu mano marte!...

Pakalbės ir vėl griebia marčiai rankas bučiuoti. Pakalbės pakalbės ir vėl bučiuoja. Lyg nusizūdrėjęs į savo tėvą ar gal stipriau užgėręs Marijonas ir tas pradėjo bučiuoti. Net Aukštikalnis pakštelėjo kartą ir pats paraudo.

Toliau gyvenimas bėgo beveik ristiom. Čia šienas, čia rugiai, čia vasaros — vis prakaitas, sūrus vis prakaitas per dienų dienas. Kaip po vestuvių atvyso viskas, Vienkartis vakare nusitaikęs paklausė: — Ar tai tiki, kad aš čia su Adele, su kietom?

Vienkartis mato, kad jai nėsmaugu. Truputį net paraudo, o žvilgnis laiksto į šonus ir į žemę.

— Aš nežinau, Marijonai, — pašokusi įsikniaubia jam į krūtinę — Ir tikiu ir netikiu. Negaliu net pasakyti. A, geriau nekalkėkim, nubaigia ji.

— Aš noriu, kad tikėtum manim.

— Tikiu, tikiu, Marijonai, — sujunda ji.

— Tik tas žmogus toks kvailas. Kvailas, kaip galvėjai.

Dar pas juos vienu du užėina Aukštikalnis apsidairęs.

— Tai kada į pievas?

— Rytoj? Tai aš tau padėsiu surasti rėžius, — pasižada Aukštikalnis.

— Aleksukas žino, — sako Emilė. — Dėdei nebūtina.

— Teisybė, Aleksiukas, — mosteli ranka.

— O aš ir užmiršęs buvau.

Rytą dar tik pusė saulės rutulio šoktelėjo už pūdynų, o Vienkartis jau ėjo kelti Aleksiuko. Atsikėlė jis tyliai, taip pat tyliai atkiso priemenės durų velkė ir klumpėmis pradėjo braukti dedelę rasą, paskui save palikdamas ruožą žalesnės kiemo žolės, nebetekusios tų balngaujančių vandens karių.

Jis jau buvo prie vartų, nuo kurių purpeltėjo būrelis žvirblių. Tuomet dunkstėlį priemenės duris. Vienkartis, siekęs jau nukabinti vartus laikiusią vytelinę grįžtę, pasisuko atgal. Per kiemą į klėtį bėgo Emilė.

Prikėlęs Aleksiuką ir grįžęs iš klojimo, žmoną jis rado išsipačiusią ir susisukusią. Prisirakiusi duonos, tepė sviestu, piaslė sūrio gabalus. Vidun įsiviruliuavo užsimiegojęs piemenukas.

— Apšauk kojas, Jurguti, — paragino ji piemenuką.

— Va, pasuoly klumpaitės. Didelė rasa, didelė. O ar žinai, kur dalgės? — paklausė vyrą.

— Apžiūrėjau.

— Tą naująją palikit man. Še, Jurguti, išgerk stiklinę pieno. O pusiauryčiams, va, tau lašinių. Gerai? Tu mėgsti.

Pasiėmęs pusiauryčius, paskui piemenuką išžingsniavo ir Vienkartis su Aleksiuku.

— Palaukit ir mane, — pasivijo jos žodžiai.

(B. d.)

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

DBLS IZDO PRANEŠIMAS

Aukos E. Lietuvio leidimo skoloms padengti 17. 1. 1954 — 7. 2. 1954.

Covertry skyrė nariai:
N. Mockus £2, po £1 — A. Stakėnas, J. Vincūnas, J. Vaičiūlis, P. Sablinskas, A. Guberis, J. Kazlauskas, A. Daučanskas (papildomai), po 10 šil. — J. Kuznickas, A. Ripkevičius, A. Stribiškis, V. Kriščiūnas, V. Grincevičius, A. Virkutis; po 5 šil. — A. Enzelis, J. Starkevičius, B. Kazlauskas, G. Snabaitis, J. Totoraitis, A. Žvinys, J. Dzonovskas, S. Kotavičius; K. Balandis 4 šil.; po 2/6 — J. Salickas, S. Sudeikaitė, I. Gervinas. Viso £14.14.0

Coventry skyrė nariai
Leeds skyrė nariai
Kettering skyr. (papildomai)
Moore Lane sk. kasa

Asmeniskai aukas prisuntė:
V. Pyragius (Kanada) £ 1.15.0
V. Byla £ 1.0.0
J. Ambraziūnas £ 1.0.0
V. Jokubaitis £ 1.0.0
A. Gaizauskas £ 1.0.0
J. Jakštys £ 1.0.0
M. Valikonis £ 0.15.0
V. Kurtinaitis £ 0.10.0
P. Katinas £ 0.5.0
A. Zičkus £ 0.5.0
A. Gofmanas £ 0.5.0
Viso aukų užpajamuota £49.5.7
Atkelta £294.17.8
Viso aukų gauta £344.3.3

Už prisilustas aukas DBLS Centro Valdyba reiškia aukotojams nuoširdžią padėką.

Ši kartą paskelbta graži aukų suma reiškia, kad jau didelis skaičius lietuvių atėjo į pagalbą mūsų organizacijai. Atrodė, kad reikalo svarbumas visiems yra suprantamas ir visų atjauniamas. Vis dėlto DBLS Iždininkas yra pasiryžęs skoles susidarymą smulkiau paaikškinti, duodant paskutiniųjų 3 metų DBLS ir E. Lietuvio apyskaitas, kad visi aukotojai ir dar neaukoję lietuvių matytų, kuriam reikalui aukos yra renkamos.

Ta pačia proga primename skyrių valdyboms, neatsakiusioms į paskutinį DBLS Centro Valdybos apskaitą, galimai greičiau tai padaryti.

S. Nenortas — DBLS Iždininkas

PASIUSTA VOKIETIJON

Š. m. vasario mėn. 6 d. DBLS Iždininkas pervedė Vokietijos PLB sekančias sumas:

Aukos Vasario 16 gimnazijai:
Bradford skyrė £15.6.0
A. Puras £ 2.0.0
J. Šimanavičius £ 1.10.0
A. Garbauskas £ 2.0.0
Viso £20.16.0

Auka Geesthacht Vargo mokyklai:
V. Akelaitis £ 4.0.0
Asmeniskos prašymas:
J. Dubickas £ 1.0.0

Viso pasiusta £25.16.0. Sekantis pinigų pervedimas bus daromas kovo mėn. 6 d. Norintieji šiuo patarnavimu pasinaudoti, privalo ligi šios datos pinigų prisistiegti DBLS Iždininkui. Esant skubiam reikalui pinigų persiuntti, siuntėjai prašomi apie tai DBLS Iždininkui informuoti. Skubias siuntimas galima paversti bet kuriuo metu, padengiant pervedimo išlaidas (tarp 5 šil. ir 7/6).

PASKAITA APIE RUSIJĄ

Centro ir Rytų Europos Moterų Federacija Tremitėje ruošia paskaitą apie šiandieninę Rusiją. Paskaita skaitys ponis Bower, Anglijos parlamento nario žmona, kuri neseniai lankėsi Sovietų Rusijoje.

Paskaita bus skaitoma WHITE EAGLE CLUB, 2, Albert Gate, London S. W. 1, vasario 16 d., 8 val. vakare. Visi kviečiami atsilankyti.

Lietuvės moteris šioj organizacijoje atstovauja p. O. Kairiukšteinė.

„LONDONO VAIDILA“

Metinis sambūrio narių susirinkimas įvyko pora mėnesių anksčiau, negu būdavo praėjusiais metais. Taip išėjo, kad šiuos kalendorinius metus sambūris sutiko jau turėdamas naują vadovybę, kurią sudarė: V. Salčiūnas pirm., J. Alkimačius ir V. Ribokas — vicepirmininkai, V. Zdanavičius — sekret. ir A. Ragauskas — iždininkas.

Vaidybos grupės vadovas — P. Mašalaitis.
Revizijos K-ja: P. Bulaitis, L. Apanavičius ir Kusta.

Praėjusiais metais sambūris suruošė 15 meninių parengimų: vaidinimą, minėjimą, ekskursijos, išvykos ir k. Venas iš naujų dalykų, tai buvo suruošė vaidybos kursai, kuriuos vedė artistai profesionalai: J. Kazlauskas ir V. Dargis. Šių kursų pagrindinis tikslas, tai buvo išaiškinti mėgėjų dažnai daromos klaidos, supažindinti su svarbiausiomis aktorijos taisyklėmis ir kaip iš aktorijos mėgėjo, paruošti aktorijų profesionalą. Pradžiai metų atieties veikla. Sambūris ruošia 16 Vasario minėjimą, kuris įvyks vasario 14 d. Vasario 20 d. vaidybos grupė su „Girios Paukščiais“ vyksta į Corby ir ten rengiamam Nepriklausomybės šventės minėjimui, išplėdys meninę dalį. Pradžioje kovo mėn. rengiamas sambūrio metinis subuvinas — šeimyniška arbata.

Ruošiamasi pradėti repetuoti St. Lauciaus veiklą „Paskutinė Viltis“. Veiklo autorius St. Laucius praėjusiais metais, Dramos Veiklų Konkurso Komisija, Amerikoje, už jo parašytą scenos veiklą „Ponios Žydienės Bendrabutis“, paskyrė antrą premiją. Be to pažymėtina, kad toji pati komisija, tarp kitų, rekomendavo jį ypatingo dėmesio vertų veiklų, ir sarašą yra įtraukusi ir veiklą „Paskutinė Viltis“.

Tai toki „Londono Vaidilos“ planai, žengiant į penktuosius savo gyvavimo metus.

NORINTIEMS VYKTI ATOSTOGŲ VOKIETIJON

Lietuviai, nori vykti atostogoms Vokietijon vizai gauti prašymus turi paduoti bent prieš du mėnesius. Pagal naujusius potvarkius, vizai gauti prašymai persiunčiami į Bonną, todėl užtrunka ilgesnį laiką.

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS

1954 m. Vasario 16 d., 20 val. Lietuvių Namuose, 43, Holland Park, London W. 11 įvyks Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo ir Lietuvos Nepriklausomybės Akto kūrejo ir signataro, buv. VLIK'o Lietuvoje pirmininko, prof. J. Kaminsko 75 metų sukakties minėjimas.

Pagerbiant Lietuvos Nepriklausomybės šventę ir jos signatarą prof. J. Kaminską, 75 m. amžiaus sukaktį, minėjime kalbės prof. S. Zymantas, J. Vilčinskas, R. Baublys ir A. Zamžickas.

MR. T. H. PRESTON PASKAITA APIE LIETUVĄ

Paskaitų cikle, kurį ruošia anglų organizacija „Common Cause“, apie komunizmo pavojus, š. mėn. 8 dieną Londone anglų visuomenėi buvo skaityta paskaita tema: „Sovietų apgaulė Lietuvoje“. Paskaitą skaite buvęs Anglijos pasiuntinys Lietuvoje, Mr. T. H. Preston.

AUKOKIME TAUTOS FONDIUI

Nepriklausomybės paskelbimo šventės proga visi D. Britanijos lietuviai kviečiami aukoti Tautos Fondui. Aukoti galima per T. F. A. Igalotinius provincijoje, arba pinigų siųsti tiesiog Tautos Fondo Atstovybei, 43, Holland Park, London W. 11.

LONDONO VAIDILA RUOŠIA NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMO SUKAKTĮ

Vasario 14 d., sekmadienį, Londone Vaidila ruošia Lietuvos Nepriklausomybės 36 metų sukakties minėjimą.

11 val., sekmadienį, pamaldos Londono lietuvių bažnyčioje, 6 val. vakaro Parapijos salėje, 345a, Victoria Park Road iškilmingoji dalis — paskaita ir meninė programa. Londoniečiai prašomi dalyvauti minėjime.

ISTOJO I DBL BENDRUOMENĖ

I D. Britanijos Lietuvių Bendruomenę istojio Lietuvių žurnalisto Sąjungos D. Britanijos Skyriaus, kurį DBLB Taryboje atstovauti paskirtas K. Obolėnas ir Lietuvių Rezistencinė Santarvė D. Britanijoje, kurią DBLB Taryboje atstovauti paskirtas p. V. Strimas.

LONDONO LIETUVIŲ PARAPIJA PAGERBĖ BAŽNYTINĮ CHORĄ

Šeštadienį, vasario 6 d., Socialinio Klubo salėje, Londone lietuvių parapija suruošė bažnytinio choro chorvedžių ir visiemis giesmininkams tradicinę pagerbimo vakarienę. Vakariene suruošė bažnytinis komitetas. Dalyvavo parapijos klebonas Kun. Matulaitis, MIC, kun. Kazlauskas MIC, choristai ir rytų Londono visuomenė.

ATSILIEPĖ „RYTŲ LONDONIETĖ“

Iš visų prisilustų mįslės „Kodėl vieno kambario gyventojas negali užmigti“ atsakymai, artimiausias, nors ir nevisai tikslus, buvo pasirašytas slapyvardžiu „Rytų Londonietė“. Šiomis dienomis Redakcija gavo laišką, kuriame „Rytų Londonietė“ prispazino, atsiuntusi atsakymą — „Rytų londonietė negali užmigti, nes Spaudos balius čia pat, o ji dar pinigų balius suknelei neturinti“. Šitoki atsakymą atsiuntė p. I. Makauskienė, gyv. 39, Woodseer Str., London, E. I. Redakcija p. Makauskieni paskyrė dalį premijos naujomis knygomis.

KOKSAS NEBENORMUOJAMAS

Nuo šios savaitės panaikintas kokso normavimas. Kuro ministeris G. Lloyd pareiškė, kad nuo dabar kiekvienas gyventojas gali laisvai pirkti kokso kiek noris ir kur jam patinka.

WOLVERHAMTONAS

STEIGIAMAS SPORTO KLUBAS

Wolverhamtone gyvenančio V. Kelmis-trailio ir kitų sportininkų dėka, skyriaus valdybai remiant, steigiamas sporto klubas, pradžioje apsiribojas krepšinio ir stalo teniso sportu.

Pasirodo, kad wolverhamtoniečiai sportininkai neturėdami savo klubo, žaidžia anglų komandose. Taip, pvz. Vilūnas, vietoj DBLS skyriaus narys, visą laiką žaidžia W-tono anglų komandoje, puikiai atstovaudamas lietuvius savo kietu ir gerai išlavintu žaidimu. Taip pat ir V. Kelmis-trailis priklauso vietos anglų krepšinio komandai, puikiai atstovaudamas lietuvius. Šių dviejų prityrusių sportininkų vadovybėje ir steigiamas Wolverhamtono sporto klubas. Klubas steigiamasis susirinkimas įvyks vasario 21 d., 5 val. p. p. George Hotel mažojo salėje. Prašomi wolverhamtoniečiai atsilankyti ir paremti mūsų sportininkus ir vietos jaunimą. Skyriaus Valdyba kiek galėdama šią sportininkų iniciatyvą parems.

Laukinis

MANCHESTERIS

VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMAS

DBLS Manchesterio skyriaus, ir klubo valdybos š. m. vasario 27 d., Blackley Instituto salėje ruošia

ISKILMINGA VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMA

Paskaitą skaitys DBLS Centro Valdybos vice-pirmininkas prof. S. Zymantas. Meninė dalis atliks viešnia iš Birminghamo p. B. Valterienė ir savos manchesteriečių pajėgos.

Manchesterio ir apylinkės lietuvius prašome atsilankyti minėjimui ir kelias valandas praleisti lietuviškoje nuotaikoje. Po minėjimo — bendri šokiai, Pradžia 6 val. Iš Cannon street važiuoti autobusais 63 ir 17.

Rengėjai

BIRMINGHAMAS

ESTIJOS MINISTERIS TORMA VYKSTA Į BIRMINGHAM

I Baltų Komiteto ruošiamą bendrą Lietuvos — Estijos Nepriklausomybės šventę minėjimą, ruošiamą Birminghamo Baltų komiteto, iš Londono vyksta Estijos ministeris Torma.

VISI Į BIRMINGHAMĄ!

Birminghamo Baltų Komitetas š. m. vasario 20 d., 18 val., St. Giles Instituto salėje ruošia

LIETUVOS IR ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENČIŲ MINĖJIMA

Kalbės Estijos pasiuntinys iš Londono p. TORMA.

Po minėjimo — solistų koncertas ir šokiai, Birminghamiečiai ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti. Iš centro važiuoti 15. arba 15a autobusais.

Birminghamo Baltų Komitetas

NOTTINGHAMAS

Vasario 27 d. Nottinghamo skyriaus valdyba ruošia Vasario 16-tosios minėjimą. Programoje: meninė dalis atlieka solistai p-lė J. Liustikaitė ir B. Povilavičius. Deklamacijos, šokiai. Prie šokių salės veiks lietuviškas bufetas.

Apylinkės ir Nottinghamo lietuvius prašome skaitlingai dalyvauti. Parengimas vyks Sycamore School, Sycamore Rd. Važiuoti iš miesto centro autobusu Nr. 31 iki Sycamore Rd.

SUKORĖ SEIMA

Sausio 30 d. Nottinghamo St. Patrick's bažnyčioje lietuvių kapelionas neatmegam moterystės ryšių sąjungoje lietuvių dailininką Pterą Bugailiškį su taigi tremtine Gertrūda Plamper. Pono A. Maldučio giedamas „Veni Creator“ daugelį susirinkusių veikė kaip paskutinio apsimatymo laiptai.

Po jungtinių jaunųjų turėjo šaunias vaises pas p. Šimkus. Vaisėse dalyvavo jaunojo mokslo draugai, visuomeninio darbo bendradarbiai ir artimieji. Skambėjo dainos, vaidenos Lietuva ir jos dartinis. Putojo alaus putos.

Petras Bugailiškis atliekamu nuo darbo metu piešio. Jo kūrinuose jaučiasi lietuviška ne tik gamta, bet ir dyvasia. Jis yra priimtas ir į šio krašto dailininkų prof. sąjungą. Reikia tikėtis, kad sukuręs seimą, P. Bugailiškis nemes nei visuomeninio, nei kūrybinio darbo.

VOKIETIJA

GINNAZIJOS KELIMO IŠLAIDOS

Keliant gimnaziją padarytos šios išlaidos:

a. Už 9 prek. vagonus, baldams ir inventoriui — 2.611,25 DM b. Už 154 mokinių ir mokytojų pervedimą — 3.049,70, c. — mokinių nuvežimą į stotį ir 45 mažųjų mokinių nakvynę jaunimo namuose — 10.980, d. — gimnazijos turto nuvežimą į stotį — 241,50 e. — mokinių ir bagažo pervedimą iš Mannheimo į Hutenfeldą — 127,50, f. — Smulkių išlaidų — 9,00 DM iš viso 6.148,74 DM.

Susikryžius kraštų ir federalinės vyriausybės kompetencijoms, iki šiol nepavyko gauti šioms išlaidoms jokios vokiečių įstaigų pašalpos. Kiekviena įstaiga nurodo, kad tai ne jos, bet kitos įstaigos reikalas. Tuo reikalu pakartotinai kreiptasi ir į kitų, ir į federalinės vyriausybės įvairias ministerijas ir įstaigas.

* * * * *

Š. m. sausio mėn. 23 d. Lebenstedto Vargo Mokyklos mokiniai buvo sušaukti į Sshwedische Hilfswerk Hannover, gautais per PLB Vokietijos Krašto Valdybą rūbais ir avalynę. Be to Krašto V-ba apdovanojo mokinius knygutėmis.

* * * * *

Pažymėtinas kun. V. Šarkos labdarybės darbas vietos kolonijoje. Atvykdamas pamaldų laikyti, lanko ligonius, gausias bedarbių šeimas, vis kuo nors apdovanojamas — neretai atiduodamas ir paskutinę savo markę.

WEHNEN

Wehnen Lietuvių Vargo Mokyklos mokiniai (apie 130 vaikų) ir mokytoja nuširdžiai dėkoja už gautą paramą p. Lapinskaitė, kuri, talkininkaujama savo motinos, surinko gražią sumą pinigais ir švenčių proga per kun. Mažutį, Amerikoje, paaukojo vargo mokyklos mokiniams. Taip pat už suorganizavimą ir persiuntimą per Balfą 20 „Care“ pakietelių p. J. Arstiko šeimai, p. P. Underiams, Remeikams, Rauchams, gyv. USA; Kanados L. B. Šalpos Fondui Toronto, p. V. Vaidotul, Kanadoje. Be to, už pasižadėjimą nuolat remti vargo mokyklą — Lith. Ladies Club Vašingtone, A. Paukštelienė, Pr. Narvyd, gyv. USA.

Wehen apyl. lietuvių džiaugiasi Balfu atsiųstomis gėrybėmis — maistu ir drabužiais. Balfu pastangomis ir rūpestiu gautas nemažas kiekis sviesto, cukraus ir kiekvienam po 1 „Care“ pakietą. Drabužiai geri. Nepatenkintų nėra. Kam jų dar neteko, žino, kad sekanti kartą bus aprūpinti. Visi patenkinti puikia Balfu organizacija ir tikslu Balfu įgalintiniu Vokietijoje paskirstymu. Todėl lietuviams ne tik medžiagiškai, bet ir morališkai jaučiasi stipresni, žinodami, kad tiek lietuviams Amerikoje, tiek Kanadoje, tiek ir kituose kraštuose nepamiršta vargan patekusių brolių.

LIETUVIŲ NAMU B-VĖS AKCININKU SUSIRINKIMAS

Šeštadienį, vasario 20 d., 3 val. p. p. Lietuvių Namuose, Londone, įvyksta trečiasis metinis Lietuvių Namų Akc. B-vės akcininkų susirinkimas.

Akcininkų susirinkimai vyksta ne taip, kaip kiti mūsų organizacijų susirinkimai ar suvažiavimai ir dėl to yra reikalinga prisiminti bent svarbiausius akcininkų susirinkimų bruožus.

LN Bendrovė yra įregistruota ir veikia pagal šio krašto įstatymus ir tų įstatymų turi laikytis kaip savo veikloje taip ir akcininkų susirinkime. Apie įvykstantį susirinkimą pranešimas turi būti išsiųstas akcininkams 21 dieną prieš paskelbtą susirinkimui datą. Tas pranešimas turi būti anglų kalboje ir privalo duoti įstatymo reikalaujamas informacijas. Jis turi būti patiekiamas bendrovių registrai toks, koks yra siunčiamas akcininkams.

Mūsų vidaus informacijų Direkcija sudarė platesnę B-vės veiklos apyskaitą lietuvių kalboje, kuri buvo atspausdinta „E. L.“ ir kurią akcininkai galės naudoti per savo susirinkimą.

Akcininkų susirinkimo kvorumą sudaro 5 akcininkai. Susirinkimui pirmininkauja direktijos pirmininkas, o jam atsisakius, vienas iš direktorių, o visiems direktoriais atsisakius, susirinkimas išsirenka vieną iš dalyvių.

Paprastame metiniame susirinkime gali būti svarstomi tik dienotvarkėje pažymėti dalykai: direktijos pranešimas ir balanso — pelno ir nuostolių š-tos patiekimas; direktorių, vietoj pasitraukusių rinkimas; direktorių atlyginimo nustatymas, einamieji reikalai. Specialiems dalykams svarstyti yra reikalinga šaukti nepaprastą susirinkimą, jei to dalyko nebuvo galima įtraukti į paprastą susirinkimo dienotvarkę, prieš ją išsiunčiant akcininkams.

Kiekvienais metais trečdalis direktorių rotacijos tvarka pasitraukia. Jie gali būti perrenkami, arba jų vietoje išrenkami nauji. Tačiau norint silyti naują kandidatą į direktorius, reikia toki pasiūlymą pateikti raštu su siūlomą kandidato raštiškai sutikimu bendrovės administracijai ne anksčiau 28 ir ne vėliau 4 dienas, prieš susirinkimą.

Susirinkime balsuojama rankos pakėlimu (kiekvienas dalyvaujantis akcininkas po vieną balsą), išskyrus tuos atvejus, kada prieš balsavimą, arba balsavimo rezultata-

tus skelbiant, yra raštu pareikalaujama balsuoti pagal akcijas (poll). Tokį reikalavimą gali padaryti arba 3 akcininkai, esą susirinkime, arba vienas ar keli akcininkai, turį vieną dešimtadalį visų susirinkime atstovaujamų akcijų.

Susirinkime gali dalyvauti kiekvienas akcininkas pats arba kiti įgaliojantį kiti kiti įgaliojantį. Norint įgaliojantį kiti dalyvauti susirinkime ir balsuoti reikalinga tam asmeniui išduoti raštišką pažymėjimą, kurio pavyzdys yra duodamas žemiau. Toks pažymėjimas turi būti įteiktas B-vės administracijai ne vėliau, kaip 48 valandos prieš susirinkimo pradžią. Asmuo, atsivežęs kitų asmenų akcijas (akcijų pažymėjimus) į susirinkimą, bet neturintis B-vės administracijai užpildytos įgalavimo formos nurodytą tvarką, neturės teisės tų akcijų vardu balsuoti.

Tai tik kelios svarbesnės pastabos. Bendrovių įstatai yra labai platus ir laikraštys jo neįmanoma smulkiau išaiškinti. Todėl patartina kiekvienam, kas turi kokių neišskunų, iš anksto atsilaukti centro, nes susirinkimo metu gali būti per vėlu tą ar kitą dalyką atlikti.

Visi akcininkai, dalyvaujantys susirinkime, prašomi kaip galima anksčiau prieš susirinkimą užsiregistruoti, kad būtų galima patikrinti dokumentus su akcijų registru. Atvykstančius iš provincijos prašome iš anksto užsisakyti nakvynę pas namų administratorių.

L. N. B-vės Direkcija

IGALIAVIMO PAŽYMEJIMO PAVYZDYS

1. Algirdas Algirdaitis
of 34, Church Avenue, London
a member of Lithuanian House Limited,
hereby appoint Mr. Petras Petraitis of 14, Plain Gardens, London, to vote for me and on my behalf at the Third Annual General Meeting of the Company, to be held on the twentieth day of February, 1954, and every adjournment thereof for against resolutions to be proposed thereat.

As witness my hand this Fifth day of February, 1954.

A. Algirdaitis
Signature

Mano turimų akcijų numeriai 8764 — 8766. Pažymėjimo numeris (lai) 1005.

LAISVOJI TRIBUNA

GIMIMO DIENA AR VARDADIENIS

Šia antrašte „E. L.“ nr. 4 pasirodė J. Karklavo straipsnis, kuriame autorius pasisako už gimtadienio šventimą ir jam suteikia pirmenybę prieš vardadienį. Tuo reikalu, kaip ir kitais klausimais, gali būti įvairių nuomonių. Tačiau šimtmetinės ir tūkstantmetinės tradicijos, jei jos turi savo gilia prasme, nėra taip lengvai pažeidžiamos. Trumpai pažvelkime, kokios yra tuo reikalu mūsų Bažnyčios tradicijos.

Visų pirma tenka pasakyti, kad Bažnyčia niekad nedarė šventi gimimo dieną, tačiau nuo pat ankstybųjų Krikščionybės šimtmečių pas katalikus gimimo diena, atsižvelgiant į gimtąją nuodėmę, paprastai nešvenčiama. Tuo pačiu Bažnyčia švenčia ne šventųjų gimimo dieną, bet jų mirties dieną, kada jie gimė Amžinosios Laime, o ne žemės gyvenimui. Kaip nėra tai syklys be išimties, tai ir čia yra trys išimties: 1) Iškilmingai yra švenčiama Pasaulio Išganytojo Viešpaties Kristaus Gimimo Diena gruodžio 25, jau nuo ketvirtosio šimtmečio pradžios. Tai yra didžiojo istorinio įvykio data, nuo kurios prasideda žmonijos išganymo darbas.

2) Iškilmingai švenčiama Švenč. Mergelės Marijos gimimo diena rugsėjo 8. Švenč. Mergelė yra vienintelė iš šios žemės vaikų apdovanota ypatingąja Dievo privilegija — Nekaltuoju Prasidėjimu. Jos gimimo dieną visoje Bažnyčioje oradėta švęsti voač po Efezo (431 m.) ir Kalcedonijos (451) Santarbių, kur prieš bekylančias klaidas, buvo aiškiai paskelbta, kad Švenč. Mergelė Marija yra „Delpara“ — Dievo Gimdytoja.

3) Ir Šv. Jono Krikštytojo gimimo diena birželio 24. Apie jį paties Išganytojo liudijimas, kad „tary gimusiu iš moterų nėra vieno didesnio pranašo už Joną Krikštytoją“.

Jau šv. Augustinas (431 m.) rašė: „Kur šandien galime rasti ne tik krikščionius, bet ir žydus ir pagonius, kurie kartu su mūsų nesakytų kankinio Čiprijono gimimam? Ka tai reikšia, broliai? Mes juk nežinome kada Čiprijonas gimė, bet žinome dieną, kurią iškentė kankinio mirtį ir šandien švenčiame jo šventą vardo. Bet jei ir žinotume jo gimimo dieną, vistiek jo nežestume. Jis, kaip ir kiekvienas, gimimo dieną pasirodė pasaulvyje su gimtąja nuodėme, tačiau savo kankinystės dieną jis pergalėjo nuodėmę.“ (Serme 310. Patrologia Latina 38, 1412-13).

Yra ir daugiau dokumentų. Iudijiančių patį reikalą. Plgk. Enciclopedia Catto-

1953 m. stovykloje gimė 6 berniukai ir mergaitė. Mirė vienas suaugęs, šiais metais gimė 2 berniukai ir 1 mergaitė. Mirė vienas senelis.

* * * * *

Wehen apyl. valdyba, gavusi pasiūlymą iš vokiečių caritatyvinių organizacijų, surengė seneliams pobūvį. Susirinko per 20 senelių. Pobūvio proga senelius sveikino evangel. kun. Keleris ir R. K. kun. P. Giršius, o atsilankiusių svečių vardu Hilsw. atstovė Schwarz Tiehler, stovys vardu p. Brauer, o k-to vardu p. Berčekas. Pobūvį surengusiems padėjo senelių vardu V. Narbutas, pareiškęs viltį, kad ir ateityje jie nebus užmiršti.

* * * * *

Wehen stovykloje įsteigtas lietuviškos knygos - spaudos mylėtojų būrelis, pasiryžęs imtis spaudos platinimo darbo. Būrelį vadovauja pp. Gruzdas, Kazirskis ir Jonaitis.

Kun. P. Daukys, MIC

Teroro Masina

SVEČIAS IŠ MVD

Vieną vakarą, kai buvau skaityklos kambaryje, durų skambėjimas suskambėjo. Atidariau duris, ir prieangio šviesa krito ant melynų kepurės su raudonu lanku. Nebuvo jokios abejonės: pas mane atėjo MVD karininkas! Savo viduriuose pajutau nemalonų tūtumą.

— Galia įeiti? —
Svečias praėjo pro mane pasitikėdamas savimi. Nelaukdamas mano paraginimo, nusimė apsiustą ir kepurę ir kreipėsi į mane:

— Na, bičiuli! Parodyk, kąd esu laukiamas svečias!

Stovėjo apstulbęs. Karininkas buvo mano senas mokyklos draugas Andrej Kovtun. Andrej buvo nepaprastas jaunuolis, kurio pagrindiniai bruožai buvo perdėtas savęs vertinimas, troškimas valdyti ir gili, instinktyvi neapykanta sovietų režimui. Jo pažįstumas man atrodė netikusios ir netgi nemalonus. Mano pažįstumas buvo labiau liberališkos.

Karas mudu nuvedė skirtingais keliais. Po specialaus apmokymo Andrej buvo partizanais, vadovavo keliems daliniams, kurių pajėgumas prilygo armijos divizijai. Karo metu jis man parašė stebinantį laišką: tai buvo karštas panegyriškos himnas tėvynei, partijai ir vyriausybei. Jis laimėjo daugybę pasižymėjimo ženklų ir „Sovietų Sąjungos Didvyrio“ titulą. Mano draugas iš tikrųjų pats nusikalė savo karjerą.

Ant jo krūtinių — auksinė, penkiakampė žvaigždė, aušniausias sovietų atžymėjimas už karinę drąsą. Iš jo sklido šaltas patikimumas, kad jis yra prates įsakinėti.

Kai mes kalbėjome apie mūsų studijų dienas, ant stalo pastačiau bonką.

MVD-istas KALBA

— Tai mano didžiausia yda, — aš negaliu gerti, — pasakė. — Kiti gali ištuštinti butelį ir užsimiršti. Aš negaliu.

— Ar tik savo sąžinė nepradeda tavęs kankinti? — paklausiau. — Pasakyk man, Andrej, kas vertė tave tuose laikuose rašyti tokias kvailias nesąmones? Ar juos rašai, nukreipęs vieną akį į cenzūrą?

— Tu gali netikėti, bet aš rašiau tai, ką tuo metu jaučiau, — atsakė. — Karo metais buvo mano gyvenimo laimingiausias laikas. Braidžiojau kraujuose, bet buvau visiškai įsitikinęs, kad dirbau dideli, reikalingą darbą. Viskas atrodė aišku, tarsi ką tik iškritusio sniegu apdenktas laukas.

Jo balsas staiga nutrūko. Pasitikėjimas savimi dingo.

— Tai ką tu iš tikrųjų dabar jauti? — paklausiau.

— Šiomis dienomis dažnai prarandu tą įsitikinimą. Ar tu žinai, ką aš dabar dirbu? Jo veidas išsikreipė. Balsas suskambo keis tu užsikirtimu.

— Dabar aš žudau vokiečių sielą ir smegenis. Blogiausia, kad tokiame vyksme tavo paties smegenys graso neištvirti.

Kurį laiką jis tylėjo, paskui tęsė toliau: — Mane kankina abejonės, Man atrodo... kad tai, ką mes mėginome čia užmušti... yra geresnis, negu mūsų namuose turimas. Aš nesigailiu vokiečių, bet man gaila mūsų. Mes naikiname puikiai išrūtiotą kultūrinę sistemą, ją perorganizuojame pagal mūsų pavyzdį, o tas pavyzdys... po velnių su juo!

— Pasakyk man, Valstybės Saugumo Majorė, — paklausiau, — ką tu šiuo metu veiki?

— Šalia paprastų uždavinių, skirtų MVD, mes turime daugelį kitų, kurių kiti visai nežino, — atsakė. — Pavyzdžiui, mes sekame visą jūsų darbą ir uždedame ranką, kada reikalaujama radikalių intervencijos greičiai ir neatidėliodami. Dažnai mes pasikviečiame Wilhelm Pieck ir kitus vokiečių „vadus“ į mūsų „draugiškus pasikalbėjimus“. Visi mūsų svečiai ateina pirštų galais. Jei jie mums daugiau nepatinka, — Buchenwald netoli.

— Ar tu žinai, kaip mes išvalėme Berlyną po kapituliacijos? Mums tai truko vos vieną naktį; 30.000 žmonių buvo paimti iš lovų ir pasiūti tiesiai į Sibirą. Sąrašus turėjome ankščiau paruošus.

— Prie progos — aš žvilgtelėjau ir į tavo paties bylą. Mes vedame savo atskiras bylas kiekvienam SMA karininkui tiesiog iki maršalo Sokolovsky. Aš galiu tau pasakyti net kuriuose teatruose lankėsi ir su kuo. Šiuo metu tavo asmeninė byla pilnoje tvarkoje, — sveikinu.

— Po kapituliacijos, — tęsė toliau, — aš pripažinau, kad turime paimti viską, kas gi yra turėjo geriausio — pagaliau, mes esu buvome nuolatotojai — ir tada įvesti tvarką mūsų nuosavuose namuose. Vietoje to, mes šiemis žmonėmis kišome į gerkles savo nuosavą purvą, tuo tarpu iš mūsų žmonių sunkėme paskutinių kraujo lašą.

— Iš įniršo jo balsas užsikirtė.

Ar dėl to aš kovojau?

— Klausyk, Andrej, — pasakiau. — Daleidžiant, kad tavo pastabas nėra provokacija, kad tu tikrai sakai, ką jauti, — kaip tu tai suderini su savo darbu MVD?

Jis pažvelgė man į akis.

— Kaip? Ogi pasidžiaugiu vaizdu, kai kiti nuo manęs šalinasi. Tai vienintelis dalykas, kuris man dabar teikia malonumą. Kai žmogus turi vidinę tūtumą, jis būtinai ieško kokio nors pakaitalo. Ar tu žinai, kokios yra okupacinių MVD karininkų ligos? — jis šurkštelėjo nusijuokė. — Girtuokliavimas yra pati mažiausia. Vyrų dauguma yra narkotikų — morfijaus, kokaino — vergai. Statistika įrodė, kad užtenka trijų darbo metų tam tikrose MVD operacijose sugriauti žmogaus nervų sistemą. Normalūs žmonės ten negali išverti. Tau gerai: tu esi inžinierius. Čia jaušai alyvos ir dūmų kvapas. Apie mane viskas krauju atsiduoda.

Man pagailo Andrej. Vyras, kuris su tokiu pasitikėjimu žengė į mano kambarį, atrodė pasiekęs savo gyvenimo tikslą. Dabar galėjau matyti, kad jis buvo pasmerkts. Šaltumas, su kuriuo kalbėjo, tik patvirtino mano nujautimą.

— Bet tu taipgi esi inžinierius, — pasakiau. — Tu gali grįžti į savo seną profesiją.

— Tai neįmanoma! — atsakė. — Iš MVD negalima pabėgti. Ar sutikai toki, kuris būtų pabėgęs? Be to, tas, kuris valdė kitus, randa neįmanoma pradėti gaudyti drugelius ar auginti geles. Jėga yra skausmo valgis. Pats nuo jos negali atsiplėšti.

Andrej pasėdėjo dar valandėlę, netardamas nė žodžio, paskui pakilo ir pridūrė:

— Man jau laikas. Kai būsi Potsdame, užsuk mane aplankyti.

DARBININKŲ KĖDĖS

1946 metų vasarą du Sovietų Liaivų Statybos Ministerijos atstovai, kurie buvo užimti reparačių užsakymais, paprašė, kad kartu su jais aplankytų sovietų zoną. Pulkininkas Bykov ir kapitonas Fedorov buvo puikūs vyrai, ką tik atvykę iš Maskvos ir atidūs stebėtojai. Kai mes apžiūrėjome įvairias įmones, įdomu buvo stebėti, kaip jie tylėdami lygino darbo sąlygas Sovietų Sąjungoje — kurias jie gerai pažino — su tomis, kurias dabar matė.

Kai mes keliavome pro mažą Tiuringijos kaimą, jie spoksojo į eilėmis išsiriavusius, ką tik nudažytus namus, išsimečiusius po medžiais apaugusias kalvas ir negalėjo įsivaizduoti, kad tai buvo darbininkų kolonija.

— Šitame krašte darbininkai gyvena tarsi būtų sveikatos pataisymo kurortuose, — pavydžiai pastebėjo kapitonas Fedorov.

Vienoje įmonėje Fedorov buvo labai sušizavęs moterims darbininkėms įrengtomis kėdėmis. Kėdės turėjo minkštas atramas, kurių augstį galima buvo kaitalioti.

— Darbininkai tai yra tikra prabanga, — pastebėjo. — Ar jūs pastebėjote, kad ir darbovietės raštinėje yra visai tokios pačios kėdės? Direktorai ir darbininkai sėdi tos pačios rūšies kėdėse!

Zmonės, gyvenę Vakaruose, niekuomet neatspėjo, kas labiausiai stebina sovietų žmones, ypač inžinierius, pirmą kartą apsilankiusius vokiečių įmonėse. Ne Vakarų technika, ne Vakarų mašinerija mums nauja, bet vieta, kurią atskiras žmogus užima bendruomenėje. Mes turime pripažinti, kad žmonės Vakarų laisvos veiklos sistemoje naudojami daug didesniais laisvėmis ir teisiomis. Paprastaiariant, iš gyvenimo jie gauna daug daugiau, negu sovietų žmonės.

Mes keletą dienų keliavome skersai ir išilgai Tiuringijos, patiekdami reparačių užsakymus. Šioje kelionėje aš įsitikinau, kiek tie metai, kuriuos praleidau už Sovietų Sąjungos sienų, pakeitė mano pažinimą. Kartu su jais keliaujant, mano draugai buvo tartum koks standartinis mastas, pagal kurį galėjau patikrinti savo reakcijas. Aš buvau sukrėstas, pastebėjęs, kaip buvo pasikeitusi mano galvosena.

Ką aš jaučiau, nebuvo tik paprastas atmetimas to, ką aš tikėjau, o priėmimas kažin ko naujo. Buvo viso mano horizonto praplėtimas.

(Bus daugiau)

VOKIETIJOS MIESTO TAREJAS SU LIETUVISKU PASU

Vokiečių laikraštis „Der Spiegel“ duoda davinius apie teismo bylą dėl Bremeno srities miesto Achim išrinkto miesto tarybės ir apskritys savivaldybės seimelio nario Tašo. turinčio tame mieste kraututuvę. Jo konkurentas surado, kad 1945 m. Tašas per lietuvių apylinkės komitetą išsitrūpino sau lietuvišką pasą. Dėl Klaipėdoje gimusio Tašo tautybės savo laiku Detmole parduotas skundas buvęs atmettas, nes Tašas įtikinamai įrodė, jog jis nesas vokiečis.

Pasirėmus žem. Saksonijos vidaus reikalų m. jos 1952.6.24 išleistas nuostats, kuriuose sakoma, „kad asmens, tape 1939 m. pagal taro Vokietijos reicho ir Lietuvos respublikos sudarytas sutartis. Vokietijos piliečiais, jais lieka, jeigu jie nepareikšia ir nebuvo pareikšti tam priešingą valią“. Konkurentas išskėlė prieš Tašo išrinkimą miesto tarybės protestą, kuris miesto taryboje buvo atmetas. Oldenburgo administracijos teisme iškelta byla teismas išsprendė Tašo naudai, motyvuoja mas taip: „Teismas yra nuomonės, kad negalima spresti jog pašauktas Tašas, po 1945 m. išsitrūpęs lietuvių komitete užsienio pasą... tuo pareikšė savo valią laikyti 1939 m. įvykių įplietinimą negaliojančiu“.

REVOLIUCIJA VOKIETIJOJE

(atkelta iš psl. 1.)

SUKILIMAS DREZDENE

Drezdeno šaldytuvų fabrike Rudolf Scholz, 34 metų vyras, buvo valstybinis direktorius. Kai birželio 17 d. rytą jis atėjo į savo raštinę, aplinkui stovėjo darbininkai ir garsiai kalbėjo apie RIAS paskelbtą darbininkų streiką Stalinalee.

Lauke būriavosi 1.800 darbininkų, ragino visus streikuoti ir žygiuoti kartu su jais.

— Šalin vyriausybę! — jie šaukė.

Prie jų prisidėjo ir raštinės tarnautojai. Scholz šoko į minios priekį, ėjo iš įmonės į įmonę ir ragino darbininkus prisidėti prie jų. Jis taip pasakoja:

„Aš įėjau į vieną įmonę. Durininkas paprašė mano dokumentų, bet aš pasakiau: „Nebūk kvailas, aš čia turiu svarbių reikalų“, — ir ėjau paskui jį. Dirbtuvėje aš rėkiau ir mojavau, kol jie sustabdė mašinas. Tada aš pasakiau: „Jūs girdėte apie Stalinalee didvyrius. Mes negalime leisti jiems pralaimėti. Mes rikalaujame sujungtos Vokietijos ir laisvų rinkimų. Eikite su manimi!“ 95 proc. vyrų ir moterų išėjo kartu su manimi“.

Scholz pasiėmė du inžinierius ir su jais sudarė revoliucinį komitetą. Sutikę kur sunkvežimį, jie įtikino šoferį vykti kartu su jais, ir netrukus turėjo būrį motorizuotų žmonių. 11 val. jų būrį sudarė apie 15.000 žmonių.

SOVIETAI ŠAUDO Į MINIA

„Zmonės entuziastiškai mus sveikino pro langus ir iš šaligatvių“, pasakoja Scholz. „Jaučiausi nepaprastai. Tuo metu nušiučiau 50 vyrų su dviračiais užimti radijo stotį, bet jie sugrįžo, pranešdami, kad ru sai ir Vopos juos pralenkė. Tuo tarpu 15 sovietinių motociklų su šonuose pritvirtintais automatais puolė į demonstrantų vidurį. Kadangi niekas nesijudino iš vietos, jie sustojo. Streikininkai apvertė pirmąjį motociklą ir nustumė į šalį. Tada kiti patys apsisuko ir kažkur nuskubėjo.“

„Kai mes priėjome iki Teatro aikštės, suskaičiavau 12 rusiškų tankų, 25 motociklus su automatais, apie 200 Vopos ir 400 kareivių; visi buvo susibūrę netoli šoninės gatvės. Per garsiakalbį buvo paskelbtas karinis stovis ir demonstrantams įsakyta išsikirstyti. Minia pradėjo sikirstytis. 5,30 val. Teatro aikštė buvo tuščia“.

Traukė į šalį ir Scholz. Prie pašto agentūros išsišiepūsio Stalino atvaizdas tebežiūrėjo į minią. Netoliese rusai buvo užbloka-vę kelią ir daugelis žmonių, grįždami namo, turėjo sustoti. Manydami, kad prasidėda naujos demonstracijos, kareiviai pradėjo šaudyti į minią. „Aš mačiau, kaip žuvo keturi žmonės“, sako Scholz.

Kitą dieną Scholz buvo perspėtas, kad jo ieško policija. Jis pabėgo iš Drezdeno ir požeminiu tarukiniu pasiekė vakarų Berlyną.

JAUNI VYRAI

Daugumas vyrų, kurie vadovavo revoliucijai, buvo jauni vyrai. Toks buvo ir Werner Mangelsdorf — 28 metų vyras ir Manfred Knopf 18 metų jaunuolis.

Birželio 16 d. naktį Mangelsdorf girdėjo RIAS komentarus apie rytų Berlyno demonstracijas. Sekantį rytą darbovietėje jis susaukė mitingą.

— Mes nesame tiksliai prieš naujas darbo normas, — mes esame prieš vyrausybę! — pasakė.

Jam bekalbant, darbininkė moteris pranešė, kad politinių kalinių transportas rytą atgabentas į Gommerną. Kai jis apie tai pasakė susirinkusiems, kiekvienas šaukė:

— Pirmyn į kalėjimą!

Pradėjo žygiuoti 500 vyrų ir moterų, o pakeliui jų eilės padvigubėjo. Mangelsdorfas pasakoja:

„Prie miesto rotušės atrinkau 20 vyrų ir pasiūniau juos pas burmistrą. Jis slapstėsi rūbinėje, drebdamas dėl savo gyvybės, bet mes jį palikome vieną ir sunaikinome beveik visus raudonųjų ženklus. Paskui pasiūdinome ir policijos būstinę ir nukirtome telefono vielas. Aš pasikalbėjau su būdinčiais, ir jis sutiko užrakinti ginklus. Su savi pasiėmėme septynis nuginkluotus policininkus. Kalėjime įsakiau jiems paimti politinių kalinių sąrašą, perspėdamas, kad, jei jie 30 minučių bėgys negrįš, mes šturmu pulsimė kalėjimą“.

Po pusvalandžio jie negrįžo. Sukilėliai pradėjo puolimą, kaliniams šaukiant: „Laisvė! Laisvė!“

Sukilėliai išlaisvino 121 politinį kailnį, kurių tarpe buvo 70 moterų ir eilė nepilnametų. Nors kaliniams buvo patarta išsikirstyti, bet kai kurie nuėjo į kalėjimo raštinę pasiimti civilinius rūbus. Tuojau atvažio 2 sunkvežimiai, atgabendami 80 rusų kareivių. Jie rėkė: „Dava! Dava!“ — puolė kalėjimą ir daugelį kalinių sugavo.

Parengė J. PYKULIS

LITERATOROS LANKAI

Tik 2 šil. 6 penai už naujai pasirodžiusį numerį. Rašyti D. Daunoraitei.

DEBATAI SVETIMSALIŲ REIKALU

1953 METAIS DEPORTACIJA PALIETĖ 232 SVETIMSALIUS

Britų Žemųjų Rūmų debatuose buvo svarstyta įstatymai, liečią svetimsalius. Darbiečių atstovas Leslie Hale, kaip ir eilė kitų tos partijos atstovų, reikalavo, kad įsileidimą ir svetimsalių buvimą šitame krašte normuotų paprasti įstatymai ir panaikinti pratęsimą galiojančių privalomų nuostatų, kurie paskelbti karo metu.

Buvęs vidaus reikalų ministeris Ede parėmė reikalavimą, kad svetimsalių klausimas būtų normuojamas paprastu, bet ne išimtinu įstatymu. Mr. Ede pareiškė, kad Zemieji Rūmai neįsivaizduoja, kokią galią jie suteikia vidaus reikalų ministeriui tokiais nuostatais, kai liečiamas kurio nors svetimsalio likimas, ypač kai liečiamas depor-

tacijos klausimas. Praktikoje, buv. ministerio nuomone, kai nutariama, kad tūlo svetimaučio gyvenimas šitame krašte „nepri-taria“ visuomenės gerovei, jis yra sugaunamas, pakraunamas į pirmąjį laivą ar lėktuvą. Teisininkų prašymas, paremti habeas corpus, dažnai teismų sprendimu buvo atmetami. Baigdamas savo kalbą, buv. vidaus reikalų ministeris Ede pasakė: „Prašu atkreipti dėmesį į tai, kad ši vidaus reikalų ministerio valdžia niekad Zemuose Rūmuose nebuvo tinkamai išdiskutuota“.

Vidaus reikalų vice-ministeris Lucas - Tooth pranešė, kad 232 svetimsaliai, kurie 1953 metais buvo įsakota deportuoti, tik du buvė iš prieškarinių laikų.

KEISTA, BET TIKRA

Redaguoja K. RIMTELIS

Išgali nauja mada

Kultūringiems ir civilizuotiems žmonėms nusibosta modernus gyvenimas ir jo mados; jie karts nuo karto pasiilgsta laukinių papročių ir įpročių ir ima su dideliu pasigardžavimu juos praktikuoti. Taip, pav., kultūringas ir civilizuotas žmogus tik nesigėdina, bet net didžiuliais praktikuodamas laukinių papročių ir įpročių — rūkymą, o civilizuotos moters karšt ligiškai pamėgdžioja laukinių dažymąsi ir apsiakartymą įvairiais blizgučiais! Dabar europiečių moterų tarpe ima išsigalėti dar viena nuo senų laikų laukinių praktikuojama mada: nosies pėrvėrimas ir blizgučio įvėrimas...

Vienas britų chirurgas neseniai gavo kvietimą vykti į Berlyną pas auksakalį Hans Winkler perversi ti klientams nosis, kad vėliau jos galėtų be skausmo įverti blizguti. Ta proga šis chirurgas pareiškė, kad jam nėra reikalo vykti į Berlyną, nes jis pakankamai turis šios rūšies klientų — pacienčių ir šioj saloj! Jis beveik kasdien gaunas po pluoštą laiškų, kuriuose barborininkės prašo perversi joms nosis. Jau susidars ilgokas sąrašas nekantriai laukiančių savo eilės... sulaukinėti! (Idomu ar spėjo patekti nors viena lietuvaitė į tą „laimingųjų“ sąrašą? — K. R.)

Pirmoji šio chirurgo klientė buvusi 24 metų amžiaus kabaretu dainininkė Miss Anette Gay. Iš pradžių ji įsiverdavo blizguti tik eidama į sceną, o dabar jau nešioja visą laiką.

K. Rimtelio komentarai.

Lietuvų ūkininkas pervedavo nosį ir įverdavo grandį kiaušeli, kuri knisdamo plevė ar dobilus, o buliui — kada jo nebe-galėdavo suvaldyti.

Ši civilizuotų moterų mada teikia gražių vilčių. Tikėkim, kad ši mada tobulės, t. y. visiškai prilys laukinių madai (laukiniai perversi nosį ar lūpas ir įveria didelę grandį!) ir tuo atneš daug naujos vyriškai lyčiai. Manau, kad nesuvaldomų žmonių vyrai nepagalės didelių išlaidų šiai madai paskatinti, kad tik jos pagalba lengvai suvaldytu savo žmonas! Tada ne moterų vyrus, bet vyrų moteris „vedžios už nosies“...

RIMTA PRIEZASTIS

Mėgstantieji išmesti „čierka“, visada randa pateisinimą šiam savo žygiui: čia jie geria iš nusiminimo, čia geria iš džiaugsmo, čia neturėdami darbo, čia persidirbė ir t. t. Bet vienas 74 metų amžiaus Detroit'io (USA) gyventojas, teismas už pasigėrimą, atrodė, turėjo rimčiausią pateisinimą. Jis pareiškė, kad jo septyniadesimt metų žmona tą dieną grįžo iš miesto nusipirkusi 35 skrybėles ir 40 suknelių... Tokia proga, manau, ir Valteris pasigertų...

PAMIRSTAS INDELIS.

(atkelta iš psl. 2.)

„nuopelnų lietuvių matematikos kalbos ir terminijos srityje, tačiau jo labai dažnai buvo mėgiama ir bendrinę kalbą kaitiooti savo apylinkės žmonių šnektą. Tikrai, i lietuvių kalbą nešami visi gerieji tarmių lobiai, jais kalba gražinami ir turinama, bet podraug vengtina visa to, kas tarmėse yra svetimos įtakos pakista ar kartais sudaro nes-koningą provincializmą.“

Pagaliau po beveik visų metų darbo „Oreivybė“ buvo baigiama spausdinti.

Jai išėjus, mūsų periodinė spauda apie ją gražiai atsiliepė, visai teisingai pabrėždama, jog tai yra didelis, vertingas indėlis, kuris, jei kada ir bus atkartotas, tai nebent po daugelio metų. Knyga išėjo didoka, per 300 smulkių spaudmenų puslapių. Ji paplito po gimnazijų, mokyklų ir kitus knygynus, virto mūsų aviaciją pamėgusios jaunuo menės neatskiriamu draugu ir vadovu, o man sukėlė daug džiaugsmo ir pasitenkinimo. Mes juk per „Oreivybę“ ir aš įsivėdžiau bent kruopelytę i mūsų krašto kultūros aruodus.

* * * * *

Dabar, kai beveik po 20 metų nuo kalbamų įvykių prisimenu visus tada dirbusius žmones, daros griaudu. Kokiomis didėlėmis pastangomis, nepaisant klaidų, kliūčių ir nesklaidumų, buvo kuriamos kraštui vertybės.

Šiadien tos vertybės trypiamos, o jų kūrėjai yra arba mirę, arba nukankinti, arba žiaurus likimo blaškomi svečiuose toliuose. Ir kyla nenumaldomas noras bent ke-liais žodžiais užsiminti apie tai, kas taip nuširdžiai ir su meile buvo kuriama TAU, NEPRIKLAUSOMA LIETUVA.

Andrius VILKAVISKIETIS

Davos, 1954 m.

TAI BENT LAISKELIS!

Viena čikagietė atsiuntė savo mylimam kariui, tarnaujančiam Didžiojoje Britanijoje, laiškelį... Tai būta tikro jausmų šaltinio. Norėdama išreikšti savo jausmus ji prirašė 5 colių pločio ir 43 pėdų ilgio popieriaus ritinėli. Jos „laiskelis“ svėrė 11 svarų!

PER DAUG „APSIŠVIETĖS“

Vienoj New York'o (USA) gatvių sankryžoj automobilistas ilgokai laukė kol raudona signalinė šviesa pasikeis į žalią. Taip belaukiant, jis buvo policijos areštuotas už judėjimo „trukdymą girtame stovyje. Pasirodė, kad toj sankryžoj nebuvo jokių šviesos signalų! Mat jam alkoholis raudonai švietė smegenyse.

NEPAPRASTAS ROKORIAUS ŽYGIS

Nijmegen (Olandijoje) fabrike vienas darbininkas, norėdamas iš savo bendradarbio laimėti 400 cigarečių, susilažino, kad jis suvalgys gyvą pe! Jo noras rūkyti buvo toks didelis, kad jis, vis dėlto, tą vargšę pelytę suvalgė ir, žinoma, laimėjo išsvajotas cigaretes.

VYRAS TURI BŪTI KANTRUS

Louisville mieste (Prancūzijoje) žmona padavė vyrą į teismą už jos mušimą. Vyras aiškinosi, kad jis jai truputį uždavęs tik po to, kai žmona jam užpylusi už apykalės karštos kavos.

TAI BENT PAGYVENO!

Josefa Stankiewicz tik ką atšventė 134-tąjį gimtadienį. Ji gyvena mažame kaime, lyje Altmainskog, Lenkijoje. Jos manymu, ji esanti seniausia pasaulyje moteris. Nuostabiusia, p. Stankiewicz tebėra darbin-gė: ji gyvena pati viena ir atlieka visą namų ruošą. Ji turėjo tris vyrus, bet jie visi mirė. Norėjusi ištėkėti dar ketvirtą kartą, bet tam susidariusios rimtos kliū-tys...

— Negalėjau rasti tinkamo vyro virš šimto metų amžiaus! — pareiškė p. Stankiewicz.

KIEK MES ŽINOM ŽODŽIŲ?

Sunku pasakyti kiek mes savo kalboj naudojame žodžių. Anglai yra darę tyrimus šia prasme ir yra suvedę gana tikslią statistiką. Anglų kalboj yra apie pusė milijono žodžių, bet dauguma anglų tenaudoja jų 3.000 - 5.000. Išmokslintas anglas vartoja 8.000 - 10.000 žodžių. Gydytojai, kunigai ir teisininkai žino apie 25.000 žodžių. Redaktoriai žino apie 40.000 žodžių. Biblijoj yra 14.296, Shakespeare'o raštuose 16.000, o Milton'o raštuose 8.000 žodžių.

Karalienės Viktorijos laikais kalmietis pragyvendavo savo amželį su 200 žodžių.

BRADFORDAS

DBLS Bradfordo skyrius š.m. vasario mėn. 27 d. 5 val. p.p. St. Patrick's Parish Hall, Paradise St. Bradford 1. ruošia Vasario 16 d. minėjimą su šia programa:

Dr. Valterio paskaita.

„Draugai ir gimines“ 3-jų veiksmų vaidinimas. Po vaidinimo — pobūvis alutis, kuriuo metu laukiama ir viešnios „Barboros“ žodžio.

Visi vietos ir apylinkių tautiečiai kviečiami skaitlingai dalyvauti.

Bradfordo Skyriaus Valdyba.

Vašingtonas. JAV oro pajėgų laikraštis „Air Force“, apžvelgdamas savo ir Sovietų Rusijos oro jėgas, tvirtina, kad šiuo metu Amerika neįveiktų tinkamai apsisaugoti net ir nuo bombonešių puolimų, nekalbant jau apie įvairias raketas, kurias rusams gamina vokiečių šios srities specialistai.

Bonna. Bonnos vyriausybė oficialiai paskelbė, kad didžioji dalis vokiečių pabėgėlių jau yra įsikūrę Vakarų Vokietijoje. Tūks tiančiai jų įsteigė savarankiškas dirbtuves, pramonės įmones, ūkius. Vien tik prekyboje savarankiškai įsikūrė 44.000 buv. vokiečių pabėgėliai. Vyriausybė rūpestį sudaro naujai atbėgę vokiečiai, kuriems įkurinti Bonnos vyriausybė nori skirti 200 milijonų markių paskolos.

Londonas. Britų pramonininkų grupei, atvykusiai į Maskvą apžvelgti gal